

S. Tomas^{a,b*}^a Prehrambeno-tehnološki fakultet Osijek Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku i^b Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet Sveučilišta u Mostaru

Zdenko Jecić (glavni urednik) Hrvatska tehnička enciklopedija, sv. 2

Nakladnik:

Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb 2022.

Recenzenti:

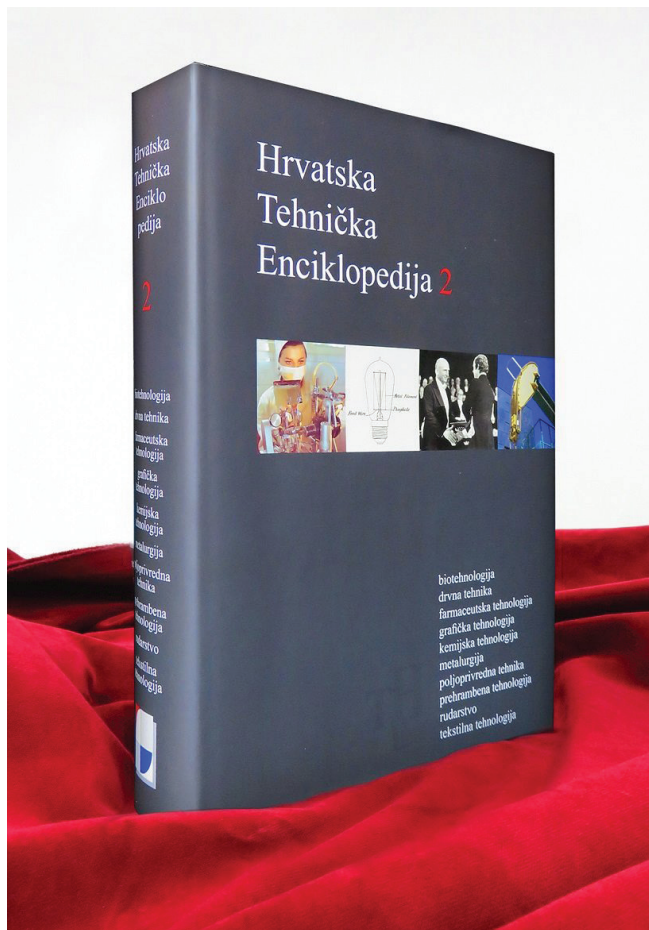
prof. dr. sc. Tonči Rezić, prof. dr. sc. Srećko Tomas

ISBN 978-953-268-049-2 (cjelina)

ISBN 978-953-268-066-9 (sv. 2), broj stranica: 944 (ukupno)

Brojne generacije učenika, studenata, znanstvenika i stručnjaka iz svih područja tehničke struke u Hrvatskoj, a i šire, napajale su se znanjima sadržanim u *Tehničkoj enciklopediji*, koja je izdana u 13 svezaka od 1963. (projekt započet 1951.) do 1997. u nakladi Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža (prije 1984. Leksikografski zavod FNRJ i Jugoslavenski leksikografski zavod). Tih 13 svezaka i danas obogaćuje stručni knjižni fond mnogih stručnjaka, znanstvenika, ustanova, institucija i tvrtki. Od 2017. *Tehnička enciklopedija* dostupna je u digitalnoj inačici na internetu.

No, budući da nove znanstvene i stručne spoznaje širom svijeta nadolaze sve većom i većom brzinom, bilo je potrebno sukladno tome pokrenuti novi projekt izdanja koji će sve to uključiti i prikazati na suvremen način. Tog posla prihvatio se Leksikografski zavod Miroslav Krleža 2014. godine, a tad su protokol o suradnji na tom projektu potpisale Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti i Akademija tehničkih znanosti Hrvatske. Projekt je nazvan *Hrvatska tehnička enciklopedija (HTE)*. Zamišljen je kao projekt kontinuiranog prikupljanja i usustavljanja znanja iz prijašnjih vremena i s današnjim dosezima tehnike u Hrvatskoj, sve skupa prilagođeno suvremenom digitalnomu dobu. Na projektu se okupio vrlo velik broj akademika, profesora, znanstvenika i stručnjaka. Za glavnog urednika imenovan je dr. sc. Zdenko Jecić. Dogovoreno je da se cjelokupna građa obuhvati usporedno mrežnim (*online*) i tiskanim izdanjem. Za tiskano izdanje dogovoreno je da ima četiri sveska, od kojih svaki obrađuje jednu zaokruženu tematsku cjelinu koja odgovara širim područjima mrežnog izdanja. To predstavlja pionirski pothvat na ovim prostorima. Mrežno izdanje (*Portal hrvatske tehničke baštine*) sadrži sve članke podijeljene u kategorije (opći tehnički pojmovi, osobe, ustanove, poduzeća, muzeji, udruženja, časopisi) i potkategorije (npr. za osobe su to izumitelji, znanstvenici, gospodarstvenici i dr.). Na taj se način suvremenim informacijskim tehnologijama omogućava povezivanje i pronalaženje podataka iz područja koja je obuhvatila enciklopedija. Time se ostvaruje jedan od temeljnih ciljeva projekta kao platforme za razvoj enciklopedijske koncepcije u duhu nadolazećega doba. Naime, tako se povezuje znalce (stručnjake) i znanstvenike koji se bave tim djelatnostima, umrežava ih se da spoznaje i raznovrsni izvori ne ostanu segmentirani, čime se

pridonosi stvaranju širih spoznaja o bogatoj hrvatskoj nacionalnoj tehničkoj baštini.

Kao dio tog projekta *Hrvatska tehnička enciklopedija, sv. 2.* (dalje: *HTE2*) sadržajno obuhvaća tehnička znanja iz biotehnologije, drvne tehnike, grafičke tehnologije, kemijske tehnologije, metalurgije, poljoprivredne tehnike, prehrambene tehnologije, rudarstva i tekstilne tehnologije. Opći tehnički pojmovi obrađeni su u velikim preglednim člancima. Najvažnije osobe iz područja tehnike obrađene su u biografskim člancima. Važnije ustanove, poput akademija, instituta te fakulteta i visokih škola, obrađene su u zasebnim člancima, dok su važnije srednje strukovne škole obrađene u skupnim člancima posvećenima određenoj struci. Od industrijskih tvrtki (poduzeća) obrađene su one koje su se bavile ili se danas bave proizvodnjom ili pružanjem usluga, imaju dugu povijest, zapošljavale su ili zapošljavaju velik broj radnika, poznate su po razvijanju i uvođenju naprednih tehnologija ili

* Prof. dr. sc. Srećko Tomas
e-pošta: srecko.tomas@ptfos.hr

su iz kakva drugog razloga važne za hrvatsku tehniku. Članci o muzejima obradili su tehničke muzeje, muzeje čije su pojedine zbirke posvećene tehnici te zbirke tehničkih artefakata. Opisane su i pojedine strukovne i znanstvene udruge, društva i savezi. Enciklopedija sadrži i članke posvećene znanstvenim, stručnim i znanstveno-popularnim časopisima u području tehničkih znanosti i srodnih disciplina. Sve su teme sagledane ne samo iz tehničkoga već i iz kulturno-povijesnoga, gospodarskoga, sociološkoga i drugih gledišta.

HTE2 sadrži ukupno 944 stranice (2228 autorskih kartica sa 66.837 redaka teksta i gotovo 2000 ilustracija, karata, crteža i tablica), 904 bibliografske jedinice (članke), od čega 487 velikih preglednih članaka, 371 biografski članak o najznačajnijim osobama iz područja tehnike i 36 tehničkih pojmova, kratko opisanih s uputama, putem tražilice u elektroničkom obliku, odnosno naslova članka u kojem je taj pojam detaljnije opisan u tiskanom obliku. Autori članaka su istaknuti akademici, sveučilišni profesori, znanstvenici i stručnjaci iz područja koje obuhvaća ovaj svezak enciklopedije. Njih je zajedno s ostalim suradnicima imponantan broj od ukupno 179. Osim toga, brojne članke pisalo je Uredništvo (uključujući Uredničko vijeće i urednike pojedinih struka), koje je, također sastavljeno od uglednih akademika, sveučilišnih profesora, znanstvenika i stručnjaka. Svi oni su u pojedine članke unosili najnovije i najrelevantnije svoje, ali svjetske spoznaje. Temeljem toga proizašli su vrlo kvalitetni članci, koji sadrže sve relevantne i pouzdane informacije o pojedinim temama, pojmovima i najistaknutijim ljudima koji su kroz povijest, sve do današnjih dana, davali i daju i nadalje svoj doprinos na područjima tehničke struke u Hrvatskoj i svijetu. To držim važnim znanstvenim doprinosom, jer će svi kojima su potrebne informacije i izvori iz tog područja imati na raspolaganju provjerene, znanstveno relevantne i utemeljene podatke, za razliku od brojnih informacija koje se mogu naći putem interneta, a njihova pouzdanost je upitna.

Enciklopedija daje i važan doprinos izučavanju povijesti tehničkih znanosti i struke u Hrvata. Naime, opisana je djelatnost ukupno 381 značajnih ljudi koji su, kao npr. Blaž Baromić (Vrbnik, nakon 1440. – Senj, nakon 1505.), glagoljaški pisar i tiskar, osnivač prve poznate glagoljske tiskare na području Hrvatske, djelovali od 15. stoljeća do današnjih dana.

Jezik kojim je pisana enciklopedija je standardni hrvatski jezik, a stil je razumljiv za sve potencijalne korisnike. Bibliografija je sukladna tehničkoj publicistici u Hrvatskoj, koja korespondira s takvom publicistikom u zapadnom svijetu. Pisci tekstova primjenjivali su nazivlje i jedinice koje su usklađene s međunarodnim normama i mjeriteljskim propisima. Primijenjeni su propisi *Međunarodnog sustava mjernih jedinica* (SI sustava, prema francuskom nazivu *Système International d'Unités*), uz pridržavanje hrvatskih pravila o pisanju mjernih jedinica i decimalnog zarezua.

Sve to sadrži i tiskano izdanje, koje je usmjereno korisnicima naklonjenima tradicionalnom mediju, te omogućuje trajnu pohranu ostvarenja toga projekta u fizičkom obliku, u knjižnicama i kućnim bibliotekama. Ono je bogato i luksuzno opremljeno, a prezentirano je javnosti u prostorima Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža u Zagrebu 13. srpnja 2022. pred brojnom znanstvenom i stručnom publikom.

Svakako je za pohvalu objavljivanje *HTE2*, kako u tiskanom tako i u elektroničkom obliku, jer je ona velik i neizostavan dio vrlo složenog projekta *Hrvatske tehničke enciklopedije*. Pohvala, prije svega, ide na račun Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža te svim njegovim zaposlenicima na čelu s ravnateljem dr. sc. Filipom Hameršakom i glavnim ravnateljem dr. sc. Brunom Kragićem. Pohvalu zaslužuju i suradničke ustanove Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti i Akademija tehničkih znanosti Hrvatske. Ništa manju pohvalu ne zaslužuju brojni akademici, profesori, znanstvenici i stručnjaci, koji su kao članovi uredničkog vijeća (Vladimir Andročec, Damir Boras, Davor Fulanović, Zvonimir Jakobović, Stjepan Jecić, Sibila Jelaska, Ignac Lovrek, Milena Mandić, Srećko Pegan, Nedjeljko Perić, Slaven Ravlić, Dubravko Rogale, Zdravko Terze), uredništva (Ivana Jović, Robert Krog, Ozana Martinčić, Mihela Melem Hajdarović, Marko Pustaj, Ivan Smolčić, Jasmína Tolj), urednici struka i suradnici dali hvalevrijedan doprinos tehničkoj i biotehničkoj znanosti i struci, ali i razvoju općedruštvene tehničke kulture u Hrvatskoj i u svijetu.

Onaj tko je barem nekad bio glavni urednik neke znanstvene ili stručne knjige, pogotovo s tako velikim brojem suradnika, zna koliko je to zahtjevan posao. Stoga najviše pohvale zaslužuje dr. sc. Zdenko Jecić, kao glavni urednik. Taj zahtjevan posao obavio je na iznimno visokoj razini, dostojanstveno i vrlo odgovorno.

USKORO!!!

NENAD RAOS, ZVONKO PAĐAN

KEMIJA – MUZA ARHITEKTURE

Cijena knjige u pretplati je **140,00 kn** (PDV uključen).

Narudžbe se primaju elektroničkom poštom (hdkih@hdkih.hr) putem narudžbenice najkasnije **do 15. studenoga 2022.**